

Националните икономики и безопасността и здравето при работа

Правителствата, техните регулаторни органи и институции целят да подобрят безопасността и здравето при работа (БЗР), да намалят обществените разходи при наранявания и заболявания, като същевременно подобряват конкурентоспособността и националната ефективност. БЗР могат да подобрят производителността чрез:

- намаляване на броя на хората, които се пенсионирант рано или които са нетрудоспособни поради увреждания или заболявания,
- намаляване на здравните и социалните разходи за увреждания и заболявания,
- повишаване на трудоспособността на хората чрез подобряване на тяхното здравословно състояние, и
- подобряване на производителността чрез стимулиране на по-ефективни технологии и методи на работа.

Интуитивните и наблюдавани доказателства са, че както здравите индивиди, така и и здравото общество като цяло са по-продуктивни. В немско проучване на пазара на труда се казва, че влошеното здраве намалява с 6 % вероятността човек да остане на пълна заетост и удвоява вероятността той или тя да отпадне изцяло от пазара на труда.

Проучване на генерална дирекция „Здравеопазване и защита на потребителите“⁽¹⁾ установи, че:

„При равни други условия, петгодишно преимущество по отношение на продължителността на живота ще допринесе на страната 0,3—0,5 % по-висок ръст на brutния вътрешен продукт.“

Изследването „Наемане на хора с увреждания в Европа през 2002 г.“⁽²⁾ установи, че причината за продължителни здравословни проблеми или увреждания на здравето при 18,4 % от хората е свързана с труда.

Съществуват множество проучвания и анализи на бизнес практики, които показват, че БЗР може да стимулират производителността по редица начини посредством:

- подобряване на производителността на ресурсите чрез по-малко отпадни продукти, по-малки престои, по-продуктивни процеси и др.;
- производство на по-качествени продукти;
- подтикване на фирмите да откриват по-продуктивни методи на работа поради необходимостта да се прекратят старите практики; и
- насърчаване замяната на по-старите и по-непродуктивни технологии и оборудване.

Международната организация на труда (МОТ) е съставила класация на конкурентоспособността (базираща се на класацията на Института за развитие на управлението в Лозана) със собствен БЗР рейтинг — виж диаграмата по-долу⁽³⁾. Тя е установила, че по-конкурентоспособните страни имат по-добър рейтинг по отношение на БЗР. Това показва най-малко, че икономиките с по-ниски стандарти на БЗР не са по-конкурентоспособни и че инвестициите в БЗР не са за сметка на конкурентоспособността.

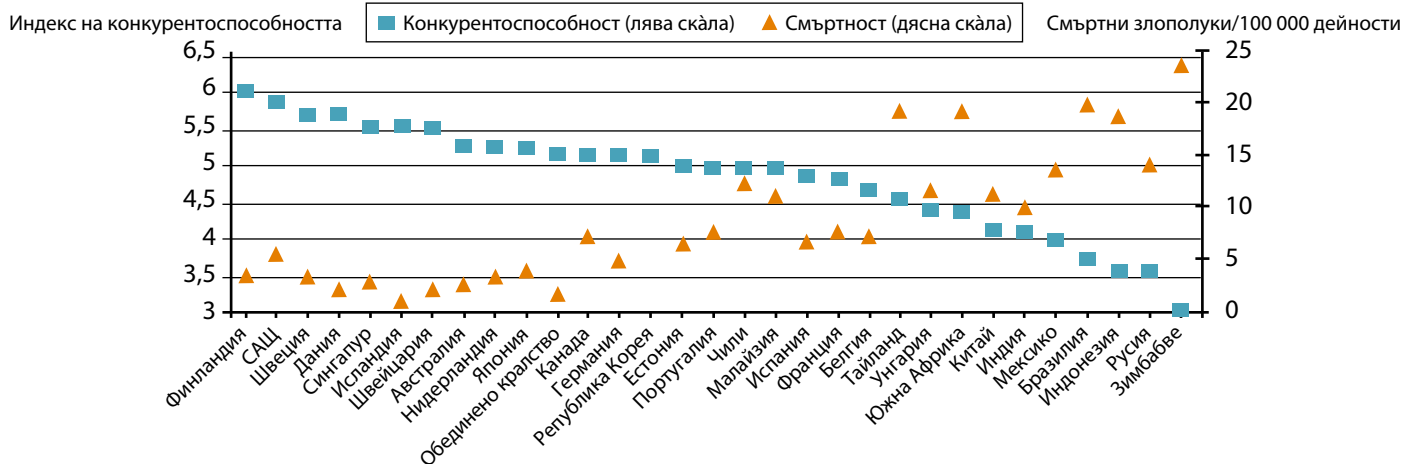
Страните с по-слабо развити системи за БЗР изразходват далеч по-голям процент от БВП за свързани с труда увреждания и заболявания, отклонявайки ресурси от далеч по-продуктивни дейности.

МОТ оценява, че разходите за свързаните с труда заболявания и трудови злополуки представляват до 10 % от БВП в Латинска Америка, в сравнение със само 2,6 % до 3,8 % в ЕС.

Национален анализ разходи—ползи

Анализът разходи—ползи (АРП) често се използва, за да се гарантира, че всяко предприето действие постига подходящ баланс между разходите за изпълнение и ползите. АРП се определя като:

„Техника за оценка на общите разходи и ползи в парични единици на равнище организация или на равнище отделен проект... инструмент, който прави видими икономическите последици, което от своя страна може да допринесе за политически обсъждания.“⁽⁴⁾

Фигура: Конкурентоспособност и безопасност (Световен икономически форум, МОТ/Безопасна работа).

⁽¹⁾ Приносът на здравето за икономиката в Европейския съюз (http://ec.europa.eu/health/ph_overview/Documents/health_economy_en.pdf).

⁽²⁾ За повече информация посетете в интернет: (http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_OFFPUB/KS-NK-03-026/EN/KS-NK-03-026-EN.PDF).

⁽³⁾ Графиката е взета от „Безопасността в цифри“, МОТ (http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/worldday/report_eng.pdf).

Ползите от АРП включват:

- възможност за сравнение, за да се установи по какъв начин се постигат най-големи ползи при минимални разходи,
- определяне на най-значителните разходи за съответствие, за да могат те да бъдат снижени (без намаляване на БЗР),
- демонстриране на ползите от регулирането,
- насочващи решения от държавите-членки за относителното значение на наместите, и
- осигуряване на открит и прозрачен процес на вземане на решения.

Крайната цел на АРП, прилаган от регулаторните органи и държавите-членки, е да се повиши качеството на вземането на регулаторни решения. Използването на монетарни стойности спомага решенията да бъдат прозрачни и последователни.

Трябва обаче да се признае, че АРП има ограничения. Според Националния орган по здраве и безопасност при работа на Обединеното кралство:

„АРП е ефективен инструмент за формирането на политически решения, но не трябва да изискваме по-голяма прецизност, отколкото наличната информация позволява.“⁽⁴⁾

Изчисленията на АРП са изложени на несигурност и могат да формират само част от процеса на вземане на решения.

Стимули за предприятията

Съществува широк интерес към използването на стимули за насърчване на предприятията да подобрят БЗР. Проучванията показват, че ключовите бизнес фактори, които мотивират предприятията, са:

- да се представят като социално отговорни и добре управлявани организации;
- да отговорят на очакванията на клиентите относно БЗР;
- да намалят застрахователните разходи;
- да поддържат производителността и морала и да се повишава способността им за наемане и задържане на опитни работници; и
- да намалят отсъствията поради заболявания.

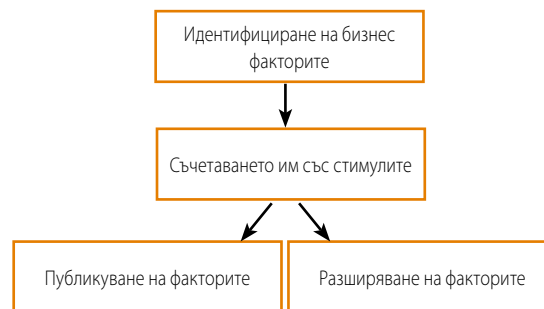
Това е довело до предприемането на редица инициативи, насочени към убеждаване на предприятията в ползата от „бизнес практиката“ за БЗР и създаването на по-ясна връзка между БЗР и бизнес резултатите. Тези инициативи имат разнообразни цели.

1. Увеличаване на осведомеността за ползите от БЗР

Предприятията са склонни да разчитат на „твърда преценка“, когато обмислят „бизнес практиката“ за БЗР. Има малко доказателства, че те търсят цифров АРП като основно потвърждение на плана за БЗР. Следователно редица инициативи са проектирани да акцентират върху факторите за бизнес успех, свързани с БЗР, като репутация, изисквания на доставчиците, контрол на разходите (например застрахователни разходи) и мотивация на персонала. Тъй като много от тези фактори е трудно да бъдат измерени (особено в малките предприятия), това подсилва фокусирането върху качествено развитие на бизнес практиката, а не върху използването на цифров АРП.

2. Обвързаност между състоянието на БЗР и ползите за бизнеса

Редица съображения оформят проектирането, естеството и обхвата на стимулите.

Първо, стимулите трябва да се свържат с онези фактори на бизнес успеха, идентифицирани като мотивации за предприятията, между които ключови са репутацията, веригата на доставки, социалното осигуряване, производителността и моралът на персонала.

Второ, ключова цел е да се максимализира връзката между състоянието на БЗР в предприятията и тези стимули. Предприятията трябва да са убедени, че нивото на ползите ще отрази тяхното изпълнение на изискванията относно БЗР.

Трето, стимулите за подобряване на БЗР могат да бъдат увеличени. Например правителството може да изисква изпълнителите да спазват определени БЗР стандарти.

Накрая, степента, до която тези стимули повлияват на предприятията, варира съобразно техния размер и отрасъла. Например строителните фирми може да се повлияят повече от изискванията на техните клиенти, отколкото, например, търговците на дребно.

Общите стимули включват:

- разграничаване на добро и лошо състояние на БЗР чрез награди и публичност;
- насърчване на публично отчитане на състоянието на БЗР;
- свързване на осигурителните разходи с изпълнението на изискванията за БЗР;
- включване на критериите за БЗР при подбора на договорни партньори; и
- насърчване на инвеститорския интерес.

3. Осигуряване на финансова подкрепа и на подкрепа по отношение на БЗР

Разходите за подобряване на БЗР и липсата на опит в прилагането на правилата за БЗР в предприятията могат да попречат на подобренията. Поради това някои стимули са под формата на намаляване или компенсиране на разходите за БЗР и осигуряване на достъп до евтини или безплатни консултации. Това включва мерки като данъчни стимули, субсидии и безвъзмездно отпускане на финансови средства за малките предприятия и достъпни консултации и подкрепа.

Повече информация за БЗР и икономическото въздействие на тази дейност можете да намерите на: <http://osha.europa.eu/topics/business/performance>

Повече информация за БЗР и икономическото въздействие на тази дейност в България можете да намерите на: <http://bg.osha.europa.eu>

(4) „Разходите и ползите от безопасността и здравето при работа“ (<http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF9844EN.pdf>).

(5) N. Hallet, „Опитът на Обединеното кралство“, *Списание на Европейската агенция за безопасност и здраве при работа*, бр. 1, 1999 г.